

วิจัยและพัฒนาอาชีพการเกษตรของเกษตรกรจังหวัดชายแดนภาคใต้

Research and Development on Agricultural Achievement for Farmers in Border Provinces of Southern Region

ไพโรจน์ สุวรรณจินดา^{1/} อุดร เจริญแสง¹ ศรีนิมา ชูธรรมรัช^{1/}
อารียา จุฑกมล^{1/} นลินี จาริกภากร^{1/} สุพร ช่างคมณี^{1/} ลักษมี สุภัทรา^{1/}
โนรี อีสมะแอ^{2/} วชิระ ณ พัทลุง^{3/} บรรเจิด พูลศิลป์^{3/} นัทรชัย กิตติไพศาล^{4/}
สุวนีย์ ชัมมิกะกุล^{5/} จิตต์ เหมพนม^{5/} สุนันท์ วงศ์ชนะ^{6/} จิระ สุวรรณประเสริฐ^{6/}

บทคัดย่อ

เป็นการให้บริการทางวิชาการ โดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการ“เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นกรอบแนวคิดในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน เพื่อทำความเข้าใจ ชุมชน ภูมิสังคม สภาพเศรษฐกิจ ประเด็นปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เปิดโอกาสให้เกษตรกร “เข้าถึง” การให้บริการทางวิชาการของกรมวิชาการเกษตร เพื่อนำไปสู่การ “พัฒนา” เทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความยั่งยืนในกระบวนการพัฒนาอาชีพเกษตรกร ลดปัญหาความยากจนของเกษตรกร และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กิจกรรมระหว่างปี 2550 – 2553 มุ่งเน้นการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการพืช ยางพารา ลองกอง ปลายน้ำมัน ผักไร้ดิน พืชไร่เศรษฐกิจ พืชไร่อาหารสัตว์ และการปรับปรุงคุณภาพ ยางแผ่นเพื่อเข้าสู่ตลาดกลางยางพารา เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพจำนวนทั้งสิ้น 28,548 ราย มีความเข้าใจเทคโนโลยี เพิ่มขึ้นจากเดิม 31.36 เปอร์เซนต์

ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช 15 ชนิด 71 แปลง 372 ไร่ และผักไร้ดิน 150 มุ้ง ในพื้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร ของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 โดยมีเกษตรกรจำนวน 3,162 ราย ได้ “เข้าถึง” แหล่งเรียนรู้แปลงต้นแบบการผลิตพืช และ“เข้าใจ”

^{1/} สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 จังหวัดสงขลา

^{2/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

^{3/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

^{4/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยะลา จังหวัดยะลา

^{5/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปัตตานี จังหวัดปัตตานี

^{6/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสงขลา จังหวัดสงขลา

วิชาการ “เกษตรดีที่เหมาะสม (GAP)” ของกรมวิชาการเกษตร นอกจากนี้ ยังมีเกษตรกรจำนวน 298 ราย สามารถ “เข้าถึง” องค์ความรู้ด้านการเกษตรจากการศึกษา ดูงานนอกพื้นที่ ทำให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ เกิดแนวคิด แนวปฏิบัติ และสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการ“พัฒนา” อาชีพเดิมของตนเอง และสร้างอาชีพใหม่ ให้เกิดขึ้นในชุมชน

เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมได้ร่วมกับสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 ในการนำองค์ความรู้ของกรมวิชาการเกษตรไปร่วมกัน “พัฒนา” เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา ลองกอง ปาล์มน้ำมัน ผักไร้ดิน พืชไรเศรษฐกิจ และพืชไรอาหารสัตว์ จำนวน 1,263 ราย พื้นที่ 2,493 ไร่ และผักไร้ดินจำนวน 30 มุ้ง เพื่อใช้เป็นแปลงทดสอบต้นแบบในพื้นที่เกษตรกร โดยการพัฒนาเทคโนโลยีการใส่ปุ๋ยยางพาราแบบผสมผสาน ได้ผลผลิตยางแห้งเพิ่มขึ้นเป็น 283.17 กิโลกรัม/ไร่/ปี มีรายได้เพิ่มขึ้น 4,100 บาท/ไร่/ปี ส่วนการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินได้ผลผลิตยางแห้งเพิ่มขึ้นเป็น 270.99 กิโลกรัม/ไร่/ปี มีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ 2,800 บาท/ไร่/ปี

การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตลองกองคุณภาพ โดยการจัดการช่อดอก ช่อผล การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ร่วมกับปุ๋ยเคมี และการจัดการทรงพุ่มเพื่อเตรียมความพร้อมของต้นลองกอง ทำให้ผลผลิตลองกองมีคุณภาพเกรด A เพิ่มขึ้นจากวิธีเดิมของเกษตรกรร้อยละ 107.08 , 110.01 และ 190.46 ของวิธีเกษตรกร ตามลำดับ วิธีแนะนำทั้ง 3 วิธีการ สร้างรายได้เพิ่มขึ้น 4,600-11,800 บาท/ไร่/ปี

ได้ดำเนินการจัดตั้งตลาดกลางยางพาราจังหวัดยะลา ทำให้เกษตรกรจำหน่ายให้กับตลาดกลาง ได้ราคาสูงกว่าราคาในตลาดท้องถิ่นถึง 5.73 บาท/กิโลกรัม โดยในช่วงปี 2551-2553 ปริมาณยางเข้าสู่ตลาดกลาง จำนวน 1,997.14 ตัน คิดเป็นมูลค่า 149.82 ล้านบาท

จากผลการติดตามประเมินผลโครงการฯ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เขตที่ 9 สรุปว่า โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรฯ เป็นโครงการที่ดี สร้างคุณประโยชน์ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็นอย่างมาก และกรมวิชาการเกษตรยังได้กำหนดการประเมินผลดัชนีตัวชี้วัด (KPI) ร้อยละของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับการพัฒนาอาชีพและมีความรู้เพิ่มขึ้น ในช่วงปี 2551 – 2553 ซึ่งผ่านการประเมินทั้งสามปี นอกจากนี้ ยังได้รับการคัดเลือกเป็นตัวชี้วัด ด้านการจัดการองค์ความรู้ (KM) ของกรมวิชาการเกษตร และได้จัดพิมพ์เอกสาร วิชาการ เรื่อง “เทคโนโลยีการจัดการคุณภาพผลผลิตลองกอง ในจังหวัดชายแดนภาคใต้” เพื่อเป็นข้อมูลทางวิชาการแก่เกษตรกรในการนำไปปรับใช้ในการ พัฒนาการผลิตลองกองให้มีคุณภาพต่อไป

คำนำ

ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเป็นปัญหาที่สำคัญในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหารายได้ภาคการเกษตรที่ค่อนข้างต่ำและไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ทำให้เกษตรกรละทิ้งพื้นที่ไปประกอบอาชีพอื่น ปัญหาทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความไม่สงบและความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ก็เป็นปัญหาสำคัญในการเข้าถึงบริการภาครัฐ ซึ่งทำให้การพัฒนาในทุกๆด้านไม่ก้าวหน้า ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงมอบหมายให้กรมวิชาการเกษตร โดยสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 ดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรได้รับบริการทางวิชาการโดยผ่านกระบวนการฝึกอบรมและศึกษาดูงานเทคโนโลยีทางเลือกในการผลิตพืชที่เหมาะสม การจัดทำแปลงต้นแบบเพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชทั้งในพื้นที่แปลงทดลองของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร และแปลงต้นแบบในพื้นที่เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการฯ อันจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้ในการเพิ่มรายได้ สร้างความมั่นคง ความยั่งยืน และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

โครงการฯดำเนินงานตามรอยเบื้องพระยุคลบาท ด้วยหลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อจะนำไปสู่การดำรงชีพที่มีความสุขตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยการบูรณาการของหน่วยงานของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 และการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่ ภายใต้การจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เหมาะสม ลดความเสี่ยงภัยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เอื้ออำนวยต่อกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตร อันจะก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีซึ่งกันและกัน ในการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนในพื้นที่สืบไป

วัตถุประสงค์

เพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้ “เข้าถึง” การให้บริการทางวิชาการ โดย “เข้าใจ” และ “เข้าถึง” องค์ความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสม และได้มีส่วนร่วมในการ “พัฒนา” องค์ความรู้ใหม่ๆ สร้างความหลากหลายและความยั่งยืนในกระบวนการพัฒนาอาชีพเกษตรกรกรม สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชเศรษฐกิจและพืชท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร อันจะนำไปสู่การลดปัญหาความยากจนของครัวเรือน นำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน ลดช่องว่างระหว่างภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ สร้างสันติสุขให้กลับคืนสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ในที่สุด

วิธีดำเนินการ

1. การพัฒนากระบวนการปรับใช้ผลงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม ใช้วิธีการจัดการองค์ความรู้เทคโนโลยีการผลิตพืชในพื้นที่ จากนั้นจึงดำเนินการฝึกอบรมตามขั้นตอนการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรผู้นำ (Training for trainer) และการทัศนศึกษาดูงาน เพื่อเปิดโลกทัศน์ของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการฯ ตลอดจนการให้บริการพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตที่จำเป็น เพื่อนำไปสู่การสร้างเสริมอาชีพทางเลือกของเกษตรกรในพื้นที่

1.1 จัดทำฐานข้อมูลเทคโนโลยีการผลิตพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ สร้างความ “เข้าใจ” ชุมชน ภูมิสังคม สภาพเศรษฐกิจ และ “เข้าถึง” ประเด็นปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของชุมชน เปิดโอกาสให้เกษตรกร “เข้าถึง” การให้บริการทางวิชาการของกรมวิชาการเกษตร เพื่อนำไปสู่การ “พัฒนา” เทคโนโลยีการเกษตรแบบมีส่วนร่วม

1.2 จัดทำหลักสูตรเทคโนโลยีปรับใช้ที่เหมาะสม เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชใช้กระบวนการฝึกอบรม ประเมินผลการฝึกอบรมโดยการทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม (pre-test) และหลังการฝึกอบรม (post-test) และการทัศนศึกษาดูงาน

1.3 คัดเลือกเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเข้ารับการบริการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยคัดเลือกเกษตรกรโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนระดับตำบล จังหวัดชายแดนภาคใต้ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) 44 อำเภอ 88 ตำบล

1.4 ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยี การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร

2. การพัฒนาแนวทางการ “เข้าถึง” องค์ความรู้ในพื้นที่ โดยการสร้างแปลงต้นแบบและแปลงทดสอบเทคโนโลยีการผลิตพืช เพื่อเป็นแหล่งให้บริการทางวิชาการที่มีชีวิต โดยการใช้เทคโนโลยีเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ของกรมวิชาการเกษตรเป็นต้นแบบ นำเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมเข้าศึกษาดูงานแปลงต้นแบบ มีการบรรยายเนื้อหาโดยวิทยากรผู้มีความชำนาญในแต่ละสถานที่ศึกษาดูงาน พร้อมทั้งมีการถาม-ตอบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และให้เกษตรกรทำแบบประเมินผลหลังการศึกษาดูงาน เพื่อ “พัฒนา” องค์ความรู้สู่เกษตรกร

2.1 สร้างแปลงต้นแบบการผลิตพืชในพื้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร

2.2 สร้างแปลงทดสอบเทคโนโลยีต้นแบบในพื้นที่เกษตรกรผู้นำ

2.2.1 แปลงทดสอบต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา

แนะนำให้เกษตรกรใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ตารางที่ 1) ส่วนกิจกรรมการใส่ปุ๋ยแบบผสมผสานแนะนำให้เกษตรกรใส่ปุ๋ยเคมี 30-5-18 อัตรา 750 กรัมร่วมกับการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 2 กิโลกรัมต่อต้น โดยใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 1 ครั้ง ช่วงต้นฤดูฝน

ตารางที่ 1 หลักเกณฑ์ในการใส่ปุ๋ยยางพาราตามค่าการวิเคราะห์ดิน

ชนิดธาตุอาหาร	ระดับวิกฤต ในดิน	ปริมาณธาตุอาหารที่ใช้ (กรัม/ตัน/ปี)	
		> มากกว่าระดับวิกฤต	< น้อยกว่าระดับวิกฤต
ไนโตรเจน (%)	< 0.10	150	300
ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (มก./กก)	< 11	50	100
โพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ (มก./กก.)	< 40	180	240

2.2.2 แปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน

ขั้นตอน	การแนะนำ
การตัดแต่งใบ	ปาล์มน้ำมันที่เริ่มปลูกจนถึงปีที่ 6 ควรไว้ทางใบ 7-8 รอบ (54-64 ทางใบ) ปาล์มน้ำมันโตเต็มที่ ควรไว้ทางใบ 4.5-6.5 รอบ (36-48 ทางใบ)
การให้ปุ๋ย	แนะนำให้เกษตรกรใส่ปุ๋ยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 หลักเกณฑ์การใส่ปุ๋ยปาล์มน้ำมันตามค่าวิเคราะห์ดิน

ปีที่	เดือนที่	ปุ๋ย (กรัม/ตัน)				
		21-0-0	0-3-0	0-0-60	คีเซอรไรท์	โบเรท
4	40	2,190.4	1,500	1,500	500	100
	46	2,190.4	-	1,500	500	-
5	52	4,380.8	1,500	2,000	500	80
	58	1,642.9	-	2,000	500	-
6 ขึ้นไป	ครั้งที่ 1	2,190.4	1,500	2,000	500	80
	ครั้งที่ 2	3,285.7	-	2,000	500	-

2.2.3 แปลงต้นแบบการปลูกข้าวโพดหวานและสับปะรดเชิงพาณิชย์

2.2.3.1 การผลิตข้าวโพดหวาน

ขั้นตอน	การแนะนำ
การปลูก	ระยะปลูก 75X25 เซนติเมตร หลอดหลุมละ 1 เมล็ด
การให้ปุ๋ย	ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 25 กก./ไร่ รองพื้น ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ 1 (ข้าวโพดอายุ 2 สัปดาห์) สูตร 46-0-0 อัตรา 13.5 กก./ไร่ เมื่อข้าวโพดอายุ 25-30 วัน ให้ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 อัตรา 13.5 กก./ไร่

2.2.3.2 การผลิตสับปะรดเชิงพาณิชย์

ขั้นตอน	การแนะนำ
การปลูก	ระยะปลูก 25x50x100 เซนติเมตร (ปลูกแบบแถวคู่)
การขุดหน่อ	ก่อนปลูกขุดหน่อด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น เมตาแลคซิล อัตรา 20-40 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
การให้ปุ๋ยต้นปลูก	ใส่ปุ๋ยรองพื้น ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ต้นละ 7.5 กรัม ข้างต้น และใส่ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ อัตรา 100 กก./ไร่ โรยเป็นแถวหลังไถแปรตามแนวร่อง หลังจากปลูก 1-3 เดือน ให้ใส่ปุ๋ยทางกาบใบ ครั้งที่ 1 ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 20 กรัม/ต้น และครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยหว่านกัน 2-3 เดือน โดยให้ปุ๋ยบริเวณกาบใบล่างของสับปะรด
การให้ปุ๋ยต้นต่อ	ให้ใส่ปุ๋ยทางกาบใบเพื่อเร่งหน่อ โดยใช้ปุ๋ยยูเรีย อัตรา 7-15 กรัม/ต้น ใส่บริเวณกาบใบล่างของต้นต่อเดิมหลังจากตัดใบแล้ว และให้ปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 15 กรัม/ต้น แบ่งใส่ 2-3 ครั้ง หลังจากเลือกหน่อที่ต้องการไว้ต่อแล้วหลังจากนั้น 4 เดือนให้ใส่อีกครั้ง
การบังคับดอก	ใช้สารเอทธิฟอน 39.5% ปริมาตร 8 มิลลิลิตร ร่วมกับปุ๋ยยูเรีย 300 กรัม ผสมน้ำ 20 ลิตร แล้วหยอดสับปะรดต้นละ 60-75 มิลลิลิตร หยอด 2 ครั้ง ห่างกัน 4-7 วัน
การเก็บเกี่ยว	หลังจากหยอดสารเร่ง ประมาณ 145-165 วัน

2.2.4 แปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชไร่อาหารสัตว์

2.2.4.1 การผลิตมันสำปะหลังเป็นพืชอาหารสัตว์

ขั้นตอน	การแนะนำ
การปลูกเพื่อผลผลิตใบ	ใช้พันธุ์หัวขบง 60 ระยอง 72 ระยอง 5 เกษตรศาสตร์ 50 ใช้ระยะปลูก 60x60 ซม. หรือ 60x30 ซม. หรือปลูกเป็นแถวคู่ระยะ 30x30 ซม. ระหว่างแถวคู่ 60 ซม. ตัดท่อนพันธุ์ยาว 15-20 ซม. ปักในแนวตั้ง
การใส่ปุ๋ย	ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 25-50 กก./ไร่ หลังปลูก 1 เดือน หลังเก็บเกี่ยวขุดครั้งที่ 1 ใส่ปุ๋ยยูเรีย อัตรา 25 กก./ไร่ หรือใช้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมัก 500-1,000 กก./ไร่ พร้อมกลบปุ๋ยหลังเก็บเกี่ยวครั้งที่ 2 หมุนกลับไปใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หมุนวนกันไปเรื่อยๆ
การเก็บเกี่ยว	ตัดส่วนยอดที่มีสีเขียวทั้งต้นหลังปลูกทุก 2-3 เดือน โดยเหลือส่วนที่แตกกอใหม่เอาไว้ประมาณ 5 ซม. ผลผลิตยอดแห้งจะได้ประมาณ 2 ตัน/ไร่/ปี

2.2.4.2 การผลิตอ้อยอาหารสัตว์

ขั้นตอน	การแนะนำ
การปลูก	เตรียมดินโดยการไถพรวน แล้วเปิดเป็นร่อง ระยะห่างระหว่างร่องประมาณ 1 เมตร วางต้นพันธุ์เรียงต่อกันไปตามความยาวร่อง ใช้มีดสับแต่ละลำออกเป็น 3-4 ท่อน กลบดินทับต้นพันธุ์หนา 2-3 นิ้ว
การใส่ปุ๋ย	หลังอ้อยงอก 1 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 25 กก./ไร่ ร่วมกับปุ๋ยคอกอัตรา 500 กก./ไร่ ส่วนการเก็บเกี่ยวครั้งต่อไป ควรใส่ปุ๋ยให้สลับหมุนวนกันไป
การเก็บเกี่ยว	ครั้งแรกของการปลูกสามารถเก็บเกี่ยวได้ตั้งแต่อายุ 2-6 เดือน ขึ้นอยู่กับพันธุ์ ความอุดมสมบูรณ์ของดินและการได้รับน้ำ ครั้งต่อไปสามารถตัดได้ทุก 2-4 เดือน หรือ 2-6 เดือน ขึ้นอยู่กับรูปแบบที่จะนำไปให้สัตว์กิน

2.2.5 แปลงต้นแบบการพัฒนาศักยภาพการผลิตลองกองให้มีคุณภาพ

ขั้นตอน	การแนะนำ
การจัดการทรงพุ่มในการเตรียมความพร้อมของต้นลองกอง	ปฏิบัติทันทีหลังการเก็บเกี่ยว เลือกตัดกิ่งแห้ง กิ่งแขนง กิ่งเป็นโรค และตัดข้อผลที่ติดอยู่ที่กิ่งทิ้งไป หากพบกิ่งแขนงหรือกิ่งกระโดงให้ตัดออก
การใช้ปุ๋ยแบบผสมผสานในสวนลองกองเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี	ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 25 กิโลกรัม/ต้น และปุ๋ยเคมี อัตรา 2 กิโลกรัม/ต้น เพื่อบำรุงดินหลังเก็บเกี่ยว
- ก่อนออกดอก 1-2 เดือน	ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24 อัตรา 2 กิโลกรัม/ต้น เพื่อเร่งการออกดอก ระยะช่อดอกขึ้นหรือติดผลอ่อน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 12-21-17+2 อัตรา 1 กิโลกรัม/ต้น เพื่อบำรุงช่อดอกและผลอ่อน
- ก่อนการเก็บเกี่ยว 1-1.5 เดือน	ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 หรือ 0-0-60 อัตรา 2 กิโลกรัม/ต้น เพื่อเพิ่มคุณภาพผล
การจัดการช่อดอก ข้อผล ในการเพิ่มคุณภาพผลผลิตลองกอง	เมื่อช่อดอกยาวประมาณ 5-10 เซนติเมตร ตัดแต่งให้เหลือ 1-2 ช่อดอกกลุ่มตาดอก
- ตัดแต่งช่อดอกครั้งที่ 1	
- ตัดแต่งช่อดอกครั้งที่ 2	ตัดแต่งให้เหลือเฉพาะช่อดอกที่สมบูรณ์ที่สุด 1 ช่อดอกกลุ่มตาดอก
- การตัดแต่งข้อผลครั้งที่ 1	เมื่อข้อผลมีอายุ 2-3 สัปดาห์ หลังดอกบาน ให้ตัดผลที่มีการหลุดร่วงของผล ข้อผลที่พัฒนาช้า และอยู่ในตำแหน่งที่ไม่เหมาะสม ให้เหลือไว้เกินต้องการจริง 10-20 เปอร์เซ็นต์ และตัดส่วนปลายข้อในผลที่พัฒนาช้าและคุณภาพไม่สม่ำเสมอ
- การตัดแต่งข้อผลครั้งที่ 2	เมื่อข้อผลมีอายุ 7-8 สัปดาห์ หลังดอกบาน เลือกตัดข้อผลที่มีการหลุดร่วงมาก ข้อผลที่เล็ก และเจริญเติบโตช้า

3. จัดตั้งตลาดกลางยางพาราจังหวัดยะลา

เวลาและสถานที่ดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ	ตุลาคม 2549 - กันยายน 2553
สถานที่ดำเนินการ	5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

1. การพัฒนากระบวนการปรับใช้ผลงานวิจัยแบบมีส่วนร่วม

พบว่าเกษตรกรจำนวน 28,548 ราย มีความรู้มีความเข้าใจเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.36 (ตารางที่ 3)

2. การพัฒนาแนวทางการ “เข้าถึง” องค์ความรู้ในพื้นที่

ร่วมกับเกษตรกรผู้นำขยายผลเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตร โดยนำองค์ความรู้ของกรมวิชาการเกษตรไปทำแปลงต้นแบบในการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในพื้นที่เกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร ด้านยางพารา ลองกอง ปาล์มน้ำมัน ผักไร้ดิน พืชไร และพืชไร้อาหารสัตว์ในพื้นที่เกษตรกร 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีเกษตรกรร่วมทำแปลงทดสอบเทคโนโลยีการผลิตพืช จำนวน 1,218 ราย พื้นที่ 2,098 ไร่ ดังตารางที่ 4

2.1 แปลงต้นแบบการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตยางพารา การใส่ปุ๋ยยางพาราแบบผสมผสานในพื้นที่เกษตรกร ได้ผลผลิตยางแห้งเพิ่มขึ้นเป็น 283.17 กิโลกรัม/ไร่/ปี มีรายได้เพิ่มขึ้น 4,100 บาท/ไร่/ปี ส่วนการใส่ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดิน ได้ผลผลิตยางแห้งเพิ่มขึ้นเป็น 270.99 กิโลกรัม/ไร่/ปี มีรายได้เพิ่มขึ้น 2,800 บาท/ไร่/ปี (ตารางที่ 5) ดังนั้น หากพิจารณาเนื้อที่ปลูกยางพาราใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งมีประมาณ 4.4 ล้านไร่ หากเพียง 25 % ของพื้นที่ (ประมาณ 1 ล้านไร่) ได้รับการบริการวิชาการและนำเทคโนโลยีดังกล่าวไปปรับใช้ ก็จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ปีละประมาณ 4,100 ล้านบาท จากการนำเทคโนโลยีการใส่ปุ๋ยยางพาราแบบผสมผสานไปปรับใช้ หรือประมาณ 2,800 ล้านบาท จากการนำเทคโนโลยีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินไปปรับใช้

2.2 แปลงต้นแบบการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตลองกอง การจัดการทรงพุ่มในการเตรียมความพร้อมของต้นลองกอง การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีแบบผสมผสาน และการจัดการช่อดอก ช่อผล ทำให้ผลผลิตลองกองมีคุณภาพเกรด A เพิ่มขึ้นจากวิธีเดิมของเกษตรกรร้อยละ 107.08, 110.01 และ 190.46 ตามลำดับ วิธีแนะนำทั้ง 3 วิธีการ สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้กับเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการสูงถึง 4,600-11,800 บาท/ไร่/ปี (ตารางที่ 6-7)

2.3 แปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรเข้าร่วมทำแปลงทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน จำนวน 50 ราย พื้นที่ 250 ไร่ จะสามารถเก็บข้อมูลได้ในปี 2554

2.4 แปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดหวานเชิงพาณิชย์ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 275 ราย ผลิตข้าวโพดหวานได้ผลผลิตเฉลี่ย 1,663 กิโลกรัม/ไร่ มีรายได้สุทธิ 13,186 บาท/ไร่ (ตารางที่ 8) โดยการผลิตข้าวโพดหวานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นที่นิยมของเกษตรกรเป็นอย่างมาก เนื่องจากท้องถิ่นนิยมบริโภค และจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าภูมิภาคอื่นๆ นอกจากนี้ ยังมีตลาด

ประเทศเพื่อนบ้านที่สามารถรองรับผลผลิตได้อีกมาก ดังนั้นหากสามารถขยายพื้นที่การผลิตข้าวโพดหวานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกไปได้ปีละประมาณ 5,000 – 10,000 ไร่ ก็จะสร้างรายได้เพิ่มขึ้นปีละประมาณ 65 - 130 ล้านบาท

2.5 แปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดเชิงพาณิชย์ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 103 ราย ผลิตสับปะรดได้ผลผลิตเฉลี่ย 7,000 กิโลกรัม/ไร่ มีรายได้สุทธิ 21,200 บาท/ไร่ (ตารางที่ 9) ดังนั้นหากสามารถขยายพื้นที่การผลิตสับปะรดในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ออกไปได้ปีละประมาณ 5,000 - 10,000 ไร่ ก็จะสร้างรายได้เพิ่มขึ้นปีละประมาณ 100-200 ล้านบาท

2.6 แปลงต้นแบบการใช้เทคโนโลยีการผลิตผักไร้ดิน เกษตรกรผู้ที่เกี่ยวข้องโครงการปลูกผักไร้ดินตามโครงการเกษตรเชิงพาณิชย์ เข้าร่วมทำแปลงทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผักไร้ดินในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส 50 ราย พบว่า ทำให้เกษตรกรมีรายได้สุทธิ 12,150 บาท/มุ้ง/ปี ซึ่งเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร (ตารางที่ 10)

2.7 แปลงต้นแบบการปลูกพืชไร่อาหารสัตว์ โครงการฯ ได้ทำแปลงต้นแบบการผลิตพืชไร่อาหารสัตว์ในปี 2552 และ 2553 พบว่า อ้อยอาหารสัตว์ สามารถให้ผลผลิตได้เฉลี่ยประมาณ 22 ตัน/ไร่/ปี ข้าวฟ่างหวาน 10-15 ตัน/ไร่/ปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตัดต้นสด ประมาณ 12-18 ตัน/ไร่/ปี มันสำปะหลัง 10-12 ตัน/ไร่/ปี โดยโครงการผลิตพืชไร่อาหารสัตว์ของกรมวิชาการเกษตร จะเป็นโครงการบูรณาการกับกรมปศุสัตว์ ที่เป็นรูปธรรมที่สุด โดยจากข้อมูลทางสถิติของกรมปศุสัตว์ในปี 2553 พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนใต้มีจำนวนแพะ-แกะ รวม 114,476 ตัว แต่ในแผนพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนใต้ตามมติคณะรัฐมนตรี 7 เมษายน 2552 ต้องการเพิ่มปริมาณ แพะ-แกะในปี 2555 ให้ได้ถึงจำนวน 300,000 ตัว และจากข้อมูลความต้องการบริโภคอาหารหยาบของแพะ-แกะ จะพบว่า มีความต้องการอาหารหยาบเพิ่มขึ้นประมาณ 164,250 ตัน/ปี ซึ่งหากเกษตรกรนำเทคโนโลยีการผลิตพืชไร่อาหารสัตว์ไปปรับใช้ ก็ต้องการพื้นที่ปลูกอ้อยอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น ประมาณ 8,000 ไร่ ซึ่งอาจจะใช้พื้นที่ว่างระหว่างแถวปาล์มน้ำมันและ/หรือยางพาราปลูกใหม่

ตารางที่ 3 ผลการพัฒนานุเคราะห์ผู้นำของโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2550 - 2553

การปรับใช้เทคโนโลยีการผลิตพืช		การพัฒนานุเคราะห์ผู้นำ (อบรม-ศึกษาดูงาน)										รวมเกษตรกร	เฉลี่ย ความรู้ เพิ่มขึ้น
		สงขลา		สตูล		ปัตตานี		ยะลา		นราธิวาส			
		เกษตรกร	ความรู้	เกษตรกร	ความรู้	เกษตรกร	ความรู้เพิ่มขึ้น	เกษตรกร	ความรู้เพิ่มขึ้น	เกษตรกร	ความรู้		
			เพิ่มขึ้น		เพิ่มขึ้น		เพิ่มขึ้น		เพิ่มขึ้น				
		(ราย)	(%)	(ราย)	(%)	(ราย)	(%)	(ราย)	(%)	(ราย)	(%)	(ราย)	(%)
1.	เทคโนโลยีการผลิตยางพารา	1,206	46.2	570	46.1	960	48.2	1,009	14.3	1,387	38.6	5,132.0	38.7
2.	เทคโนโลยีการผลิตลองกอง	643	39.3	740	25.0	1100	41.7	1,247	16.5	1,711	32.4	5,441.0	31.0
3.	เทคโนโลยีการผลิตผักไร้ดิน	457	33.4	117	31.0	293	42.5	523	19.8	450	36.3	1,840.0	32.6
4.	เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดหวาน	891	34.1	613	42.1	285	26.1	174	75.3	503	38.7	2,466.0	43.3
5.	เทคโนโลยีการผลิตสับปะรดเชิงพาณิชย์	200	22.6	265	27.4	190	30.6	-	0.0	90	28.2	745.0	21.8
6.	เทคโนโลยีการผลิตพืชไร่เศรษฐกิจ	604	43.1	313	63.6	304	33.0	667	19.9	250	34.6	2,138.0	38.8
7.	เทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมัน	275	46.8	911	56.4	800	49.2	152	27.0	2,001	45.1	4,139.0	44.9
8.	เทคโนโลยีการผลิตพืชไร่อาหารสัตว์	300	39.0	200	28.9	200	52.2	-	0.0	500	31.3	1,200.0	30.3
9.	เทคโนโลยีการจัดการคุณภาพยางแผ่น	169	46.5	-	0.0	600	48.4	3,668	21.7	1,010	47.8	5,447.0	32.9
เข้าสู่ตลาดกลางยางพารา													
รวมการอบรมทั้งสิ้น												28,548.0	31.4
10.	การศึกษาดูงาน	63	0.0	61	0.0	60	0.0	57	0.0	57	0.0	298.0	0.0
รวมทั้งสิ้น		4,808	35.1	3,790	32.1	4,792	37.2	7,497	19.5	7,959	33.3	28,846.0	31.4

ตารางที่ 4 ผลการดำเนินงานการจัดทำแปลงต้นแบบและแปลงทดสอบเทคโนโลยีการผลิตพืช ปี 2553

ชนิดพืช	การทดสอบเทคโนโลยีการผลิตพืช (แปลงต้นแบบ)										การทดสอบเทคโนโลยีการผลิตพืช (แปลงทดสอบ)									
	สงขลา		สตูล		ปัตตานี		ยะลา		นราธิวาส		สงขลา		สตูล		ปัตตานี		ยะลา		นราธิวาส	
	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่	ราย	ไร่
1. การผลิตยางพารา	-	-	-	-	1	40	2	20	4	22	60	180	60	180	70	210	70	210	70	210
2. การผลิตลองกอง	-	-	-	-	1	10	3	20	6	21	60	120	60	120	60	120	40	120	140	280
3. การผลิตผักไผ่ดิน	-	-	-	-	1	30*	2	60*	1	60*	-	-	-	-	-	-	-	-	30	30*
4. การผลิตข้าวโพดหวาน	5	30	-	-	3	2	2	2	3	10	100	100	50	50	50	50	90	90	50	50
5. การผลิตสับปะรด	1	10	-	-	2	15	2	4	3	16	60	60	18	18	25	25	-	-	-	-
6. การผลิตส้มจุก	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7. การผลิตมังคุด	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. การผลิตปาล์มน้ำมัน	-	-	-	-	-	-	-	-	3	42	5	25	15	75	30	150	-	-	-	-
9. การผลิตอ้อยคั้นน้ำ	1	3	-	-	1	7	-	-	1	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10. การผลิตมันสำปะหลัง	2	5	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11. การผลิตขมิ้นชัน	-	-	-	-	1	3	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. การผลิตถั่วหรั่ง	1	1.5	-	-	1	5	-	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13. การผลิตมันขี้หนู	1	1.5	-	-	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14. การผลิตพืชไร่อาหารสัตว์	8	20	-	-	1	7	-	-	-	-	10	10	20	20	-	-	-	-	20	20
15. การผลิตเตยหนาม	1	12	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	20	83	0	0	13	129	12	111	26	199	295	495	223	463	235	555	200	420	310	590
รวมแปลงต้นแบบทั้งสิ้น	71	ราย	372	ไร่	150	มุ้ง	รวมแปลงทดสอบทั้งสิ้น					1,263	ราย	2,493	ไร่	30	มุ้ง			

หมายเหตุ * แปลงต้นแบบการผลิตผักไผ่ดิน นับจำนวนพื้นที่เป็นแปลงและมุ้ง

ตารางที่ 5 การใช้ปุ๋ยตามคำแนะนำต่อผลผลิตยางแห้ง รายได้ ต้นทุน และรายได้สุทธิ ของเกษตรกร

วิธีการ	ผลผลิตยางแห้ง (กก./ไร่/ปี)	รายได้ (บาท/ไร่/ปี)	ต้นทุน (บาท/ไร่/ปี)	รายได้สุทธิ (บาท/ไร่/ปี)
วิธีเกษตรกร	234.84	25,504.91	757	24,747.91
ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	270.99	28,920.98	1,393	27,527.98
ปุ๋ยผสมผสาน	283.17	30,805.46	1,964	28,841.46

ตารางที่ 6 ผลการใช้เทคโนโลยีการผลิตรองกองตามคำแนะนำต่อคุณภาพผลผลิตรองกอง

คุณภาพผลผลิต รองกอง (เกรด)	วิธีเกษตรกร (เปอร์เซ็นต์)	วิธีแนะนำ (เปอร์เซ็นต์)		
		จัดการทรงพุ่ม	ปุ๋ยอินทรีย์+เคมี	จัดการช่อดอก ช่อผล
A	19.49	40.36	40.93	56.61
B	28.39	31.58	32.50	27.44
C	38.52	20.50	19.83	13.83
ต่ำ	13.61	7.63	6.63	2.62

ตารางที่ 7 ผลการใช้เทคโนโลยีการผลิตรองกองตามคำแนะนำต่อผลผลิตรองกอง รายได้ ต้นทุน และรายได้สุทธิของเกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการ	ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)	ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)
วิธีเกษตรกร	818	5,722	18,449.09	12,727.09
การจัดการทรงพุ่ม	1,013	8,120	25,498.43	17,378.43
การใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับ ปุ๋ยเคมี	1,156	8,520	29,244.72	20,724.72
การจัดการช่อดอก ช่อผล	1,212	8,120	32,699.52	24,579.52

หมายเหตุ : ผลผลิตรองกอง เกรด A ราคา 30 บาท/กิโลกรัม
 ผลผลิตรองกอง เกรด B ราคา 25 บาท/กิโลกรัม
 ผลผลิตรองกอง เกรด C ราคา 20 บาท/กิโลกรัม
 ผลผลิตรองกอง เกรด ต่ำ ราคา 14 บาท/กิโลกรัม

ตารางที่ 8 ผลของการใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าวโพดหวานตามคำแนะนำต่อผลผลิตข้าวโพดหวาน รายได้ ต้นทุน และรายได้สุทธิของเกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชนิดพืช	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ต้นทุน (บาท/ไร่)	รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)
ข้าวโพดหวาน	1,663	16,630	3,450	13,186

ตารางที่ 9 ผลของการใช้เทคโนโลยีการผลิตสับปะรดตามคำแนะนำต่อผลผลิตสับปะรด รายได้ ต้นทุน และรายได้สุทธิของเกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ชนิดพืช	ผลผลิต (กก./ไร่)	รายได้ (บาท/ไร่)	ต้นทุน (บาท/ไร่)	รายได้สุทธิ (บาท/ไร่)
สับปะรด	7,000	49,000	27,800	21,200

ตารางที่ 10 การใช้เทคโนโลยีการผลิตผักไร้ดินตามคำแนะนำต่อผลผลิตผักไร้ดิน รายได้ ต้นทุน และรายได้สุทธิของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส

ชนิดพืช	ผลผลิต (กก./ม ² /รุ่น)	รายได้ (บาท/ม ² /รุ่น)	ต้นทุน (บาท/ม ² /รุ่น)	รายได้สุทธิ (บาท/ม ² /ปี)
ผักไร้ดิน	60-70	2,500	1,150	12,150

2.8 การจัดตั้งตลาดกลางยางพาราจังหวัดยะลา ผลการทดสอบระบบตลาด (พฤษภาคม 2551 – 30 กรกฎาคม 2553) เพื่อให้บริการแก่เกษตรกรชาวสวนยางพาราในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ (จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส) พบว่า

1. จำนวนสมาชิก ที่นำยางมาขายตลาดกลางยางพารายะลา จำนวน 246 ราย แยกเป็น เกษตรกร 237 ราย (ร้อยละ 96.34) หน่วยงานราชการ 6 ราย (ร้อยละ 2.55) และสหกรณ์การเกษตร 3 ราย (ร้อยละ 1.22) โดยสมาชิกส่วนใหญ่มาจากจังหวัดยะลา คิดเป็นร้อยละ 84.96 รองลงมาจังหวัดปัตตานี และจังหวัดนราธิวาส คิดเป็นร้อยละ 8.13 และ 6.91 ตามลำดับ

2. ปริมาณและมูลค่า ปริมาณยางเข้าสู่ตลาดจำนวน 1,997.14 ตัน คิดเป็นมูลค่า 149.82 ล้านบาท โดยแยกเป็น

2.1 ยางแผ่นดิบ จำนวน 1,307.87 ตัน (มูลค่า 100.18 ล้านบาท) แยกเป็นยางแผ่นดิบคุณภาพ 5-7 % สูงสุด (ร้อยละ 49.77) รองลงมา คุณภาพ 3-5 % (ร้อยละ 27.15) คุณภาพ 7-10% (ร้อยละ 11.92) คุณภาพ 10-15% (ร้อยละ 7.47) และคุณภาพดี (ร้อยละ 3.69)

2.2 ยางแผ่นรมควัน จำนวน 689.27 ตัน (มูลค่า 49.64 ล้านบาท) แยกเป็น ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (ร้อยละ 34.10) สูงสุด รองลงมาชั้น 4 (ร้อยละ 26.70) ชั้น 5 (ร้อยละ 21.32) ยาง Cutting (ร้อยละ 9.56) และยางฟองอากาศ (ร้อยละ 8.32)

สรุปผลการทดลองและคำแนะนำ

1. การให้บริการวิชาการเทคโนโลยี โดยกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยีของกรมวิชาการ เกษตร ผ่านการฝึกอบรมเกษตรกร ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ในช่วงปี 2550-2553 เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพจำนวนทั้งสิ้น 28,548 ราย (105.73 เปอร์เซ็นต์ของเป้าหมาย) โดยผู้เข้าอบรมทั้งหมด ได้รับความรู้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 31.42 เปอร์เซ็นต์
2. สามารถสร้างแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช 15 ชนิด 71 แปลง 372 ไร่ และผักไร้ดิน 150 มุ้ง ในพื้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร โดยมีเกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 3,162 ราย เข้ามาศึกษาดูงานในแปลงต้นแบบ สามารถทำให้เกษตรกรได้เข้าใจ เรียนรู้ เข้าถึงวิธีการปฏิบัติดูแลรักษาตามหลักวิชาการเกษตรดีที่เหมาะสมของกรมวิชาการเกษตร และนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
3. เกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 298 ราย สามารถเข้าถึงองค์ความรู้จากการศึกษาดูงานนอกพื้นที่ ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ เกิดแนวคิด แนวปฏิบัติในการพัฒนาหรือสร้างอาชีพของตนเองและชุมชน
4. สามารถสร้างแปลงต้นแบบการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชในพื้นที่เกษตรกร จำนวน 1,263 ราย พื้นที่ 2,493 ไร่ และผักไร้ดินจำนวน 30 มุ้ง ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เข้าถึงการให้บริการวิชาการของกรมวิชาการเกษตรและทำให้เกษตรกรผู้เข้าร่วมทำแปลงต้นแบบ การผลิตพืชชนิดต่างๆ มีองค์ความรู้และมีรายได้เพิ่มขึ้น สร้างความมั่นคง ยั่งยืน และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้ปัญหาด้านความมั่นคงในพื้นที่ลดน้อยลง สันติสุขย่อมกลับคืนมาในที่สุด

การนำไปใช้ประโยชน์

1. เกษตรกรจำนวน 28,548 รายที่ได้รับการบริการฝึกอบรมตามหลักสูตรต่างๆ และอีก 1,263 ราย ที่ร่วมทำแปลงทดสอบการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรดีที่เหมาะสม จะกลายเป็นเกษตรกรผู้นำ และสามารถสร้างเครือข่ายเกษตรกรในการนำเทคโนโลยีการผลิตพืชไปปรับใช้ กระจายไปในหลายพื้นที่ ซึ่งจะทำให้ผลผลิตทางการเกษตรมีปริมาณและคุณภาพดีขึ้น
2. เสริมสร้างทักษะของเกษตรกรในการ “เข้าใจ เข้าถึง” องค์ความรู้การผลิตพืชเศรษฐกิจและพืชท้องถิ่นที่สำคัญ ตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ของกรมวิชาการเกษตร ทำให้เกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ไป “พัฒนา” และปรับใช้ในพื้นที่ ส่งผลในการลดความเสี่ยง ลดค่าใช้จ่ายในการผลิตพืชและเพิ่มรายได้ อันจะส่งผลในการยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรในระยะยาว

3. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในกระบวนการสร้างเครือข่าย เพื่อการพึ่งตนเองและการพึ่งพาซึ่งกันและกันตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8. 2551. คู่มือการผลิตดอกงอกคุณภาพ. กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 จังหวัดสงขลา . สงขลา. 24 หน้า.
- สถาบันวิจัยยาง. 2545. ข้อมูลทางวิชาการยางพารา 2545. สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 จังหวัดสงขลา. 2553. รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2553. สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 จังหวัดสงขลา กรมวิชาการเกษตร. สงขลา. 98 หน้า.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 จังหวัดสงขลา. 2552. รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2552. สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 จังหวัดสงขลา กรมวิชาการเกษตร. สงขลา. 98 หน้า.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 จังหวัดสงขลา. 2551. รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2551. สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 จังหวัดสงขลา กรมวิชาการเกษตร. สงขลา. 87 หน้า.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 จังหวัดสงขลา. 2550. รายงานผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2550. สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 จังหวัดสงขลา กรมวิชาการเกษตร. สงขลา. 166 หน้า.
- สุพร มังคมณี อุดร เจริญแสง ศรีนิศา ชูธรรมรัช สมปอง นุญรัตน์ อาริยา จูดคง ลักขมี สุภัทรา ประสพโชค ดันไทย สุนันท์ ธีราวุฒิ ไพโรจน์ สุวรรณจินดา พุฒนา รุ่งระวี และสาตี ชินสถิต .2550. การศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง. หน้า 149-156. ใน : รายงานผลการวิจัยและทดสอบ ประจำปี 2550. กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 จังหวัดสงขลา.
- ศรีนิศา ชูธรรมรัช สมปอง นุญรัตน์ สุพร มังคมณี สุนันท์ ธีราวุฒิ ประสพโชค ดันไทย อาริยา จูดคง ลักขมี สุภัทรา ไพโรจน์ สุวรรณจินดา พุฒนา รุ่งระวี และสาตี ชินสถิต .2550. การศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง. หน้า 107-148. ใน : รายงานผลการวิจัยและทดสอบ ประจำปี 2550. กลุ่มวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 8 จังหวัดสงขลา.